

Kościół par. p.w. św. Stanisława Biskupa

Współrzędne: Szerokość - 52.286892, Długość - 23.164705

19 września 1620 r. w Janowie Podlaskim spisano akt zaczynający się od słów:

"Ad perpetuam rei memoria. Fundatio Ecclesiae Parochialis Niemirowiensis".

Dokument ten cytuje fragment fundacji kościoła w Niemirowie:

"W Imię Boże. Amen. Na pomnożenie wiecznej Chwały Bożej, na ozdobę y Cześć Kościoła Jego Świętego () Ja Stanisław Niemira na Niemirowie Kasztellan Podlaski wespół z Panią Ewą z Mogi Inicy Małżonką Swą zbudowawszy kościół w Miasteczku nowym Niemirowie Naszym własnym. A to pod Imieniem y obroną Stanisława Świętego Wielkiego Patrona Polskiego y Naszego, pod którym Imieniem y on, da Pan BÓG poświęcić y Panu BOGU oddać nic () mieszkając staranie uczyniłem y do skutku szczęś (liwego) suscept".

Fundacja kościoła dała początek nowej parafii w Niemirowie wydzielonej z parafii Mielnik. Do nowej parafii weszły miasteczko Niemirow oraz wsie Gnojno, Butno, Mętna, Wólka (Niwicka), Krynki, Nowosiółki i Ponikwy. W wykazie parafii dekanatu drohiczyńskiego diecezji łuckiej z roku 1630, umieszczona jest parafia Niemirow, ale dokument erekcji parafii, znany tylko z odpisu, pochodzi z roku 1677. Na uposażenie parafii fundator nadał parafii 6 morgów ziemi pod plebanią i budynki gospodarcze i drugie 6 na ogrody. Kościół otrzymał nadanie 5 włok ziemi z polami, lasami i łąkami, prawo wywozu drzewa na opał i użytkowania młyna na Bugu, dziesięciny z Niemirowa i wiosek przynależnych parafii i zapis na procent pieniężny z folwarku niemirowskiego. Następne zapisy pochodzą z lat 1643-1645 i 1646 i otrzymuje w nich kościół niemirowski prawo odbierania targowego i placowego oraz dalsze dwie włoki gruntu.

Kościół zbudowany przez Stanisława Niemirę był drewniany. Nie ma w dokumentach żadnych przekazów dotyczących wyglądu tej świątyni. Informacja o spłonięciu tegoż kościoła w 1775 r. określa tę świątynię słowami strukturą piękną zbudowany, ozdobiony i dostatecznie opatrzony we wszystko, ale nie określa ani jego wielkości, ani kształtu, ani kształtu, ani wyglądu. W relacji, przesłanej do Rzymu z 1658 r., dotyczącej zniszczonych przez Szwedów kościołów, niemirowska świątynia wymieniana jest wśród obrabowanych. Prawdopodobnie, tak jak to miało wówczas miejsce i w innych parafiach, Szwedzi zabrali naczynia liturgiczne i inne sprzęty ze szlacheckich kruszców. 15 maja 1775 r. pierwszy ten drewniany kościół spłonął. Przez 15 lat nabożeństwa były sprawowane w zbudowanej przez księdza St. Piotrowskiego prowizorycznej kaplicy. Nowy, istniejący do dziś, kościół został zbudowany w latach 1780 - 1790. Budowę rozpoczął książę Michał Czartoryski, a po jego śmierci w 1775 r. kontynuowała wdowa po zmarłym, Eleonora Monika z Waldsteinów Czartoryska, a następnie właściciel Niemirowa książę Adam Czartoryski.

Kościół par. p.w. św. Stanisława Biskupa

W okresie po powstaniu styczniowym, lata 1866 - 1905, kościół był zamknięty, a władze carskie usiłowały bezskutecznie zamienić go na cerkiew. Drugim, równie tragicznym dla obiektu okresem była II wojna światowa. W czasie okupacji sowieckiej został on mocno zdewastowany, a w końcówce wojny niemal nie został wysadzony w powietrze, przez wycofujące się wojska niemieckie, które w lipcu 1944 r zaminowały kościół. Ocalał on dzięki poświęceniu jednego z mieszkańców, który był obecny przy zaminowywaniu i poprostu przeciął kable. Renowacja świątyni po zniszczeniach wojennych trwała praktycznie do końca lat 60 - tych XX wieku.

W opisie wykorzystano fragmenty tekstu dotyczącego historii kościoła w Niemirowie ze strony internetowej parafii :
www.niemirow.sacro.pl

W miejscowości o zabytkowym układzie przestrzennym z XVI-XVII stulecia, nr rej.: 441 z 14.04.1978r znajdują się wpisane do rejestru zabytków:

- kościół parafialny p.w. św. Stanisława Biskupa, z końca XVIII wieku, nr rej.: 305 z 25.11.1966

- dzwonnica-brama, wzniesiona w 1823r, nr rej.: 306 z 26.11.1966r